

ZADATAK ZA PISANJE ŠKOLSKOGA ESEJA

Fjodor Mihajlovič Dostojevski, *Zločin i kazna*

Polazno pitanje

Zašto su likovi Sonje i Dunje u romanu *Zločin i kazna* primjer poštivosti?

Prvi polazni tekst

A onamo dječica gladiju... A Katerina Ivanovna krši ruke i sve hoda po sobi i crvene joj pjege izbile po obrazima, kao što svagda biva u toj bolesti, i viče: „Živiš kod nas, gotovanko jedna, jedeš i piješ i griješ se”, a vruga pije i jede kad ni dječica po tri dana ne vide korice kruha! Ja sam tada ležao... ama, što da krijem! Ležao sam pijan, molit ću lijepo, i čujem kako Sonja govori (onako pokorna i glasić joj tako krotak... plavokosa je, a lice joj uvijek blijedo, mršavo), kaže joj: „Pa zar zbilja, Katerino Ivanovna, da se u tako što upustim?” A ona Darja Francovna, opaka žena i policiji dobro poznata, raspitivala se već tri puta kod gazdarice. „Pa što”, odgovara joj Katerina Ivanovna, onako podrugljivo, „što imaš čuvati? Baš mi je i to neko blago!” Ali ne zamjerite joj, ne zamjerite, milostivi gospodine, ne zamjerite! Nije bila pri zdravoj pameti kad je to rekla, bila je uzrujana, bolesna i djeca su plakala jer nisu imala što jesti, i više je to rekla da je uvrijedi, nego u pravom smislu... Jer, Katerina Ivanovna vam je takve čudi, i čim se djeca rasplaču, pa makar i od gladi, odmah ih počne tući. I vidim ja, negdje oko šest sati, Sonječka ustala, ogrnula rubac, obukla ogrtač i otišla od kuće, a negdje oko devet se vratila. Došla pa ravno do Katerine Ivanovne i na stol pred nju metne bez riječi trideset rubalja. Ni riječi nije progovorila, ni da je pogleda, samo je uzela naš veliki zeleni rubac od polusukna (imamo takav jedan zajednički rubac, od polusukna), pokrila se njime preko glave i legla u krevet, okrenula lice zidu, samo joj se ramena i cijelo tijelo neprestance tresu... A ja i dalje sve onako ležim... I onda vidim, mladiću, kako Katerina Ivanovna, isto tako bez riječi, priđe Sonječkinu krevetu, i cijelu je večer do njezinih nogu proklečala, ljubila joj noge, nije htjela ustati, i poslije su obadvije tako zajedno zaspale, zagrljene... obadvije... jest, molit ću lijepo... a ja... ja sam pijan ležao, molit ću lijepo.

Drugi polazni tekst

Razumihin je po mnogim znacima ubrzo zaključio da obje žene žive u vrlo teškim prilikama. Da je Avdotja Romanovna bila obučena kao kraljica, valjda je se ne bi uopće bojao, ali ovako, možda baš zato što je bila siromaški obučena i što je vidio u kakvim bijednim prilikama živi, u srce mu se uvukao strah pa je počeo strepiti za svaku svoju riječ, za svaku gestu, što je, naravno, bilo na nepriliku čovjeka koji se ionako nije previše uzdao u sebe.

(...)

– Znaš što, Dunja – počne ozbiljno i suhoparno – molim te, naravno, da mi oprostiš za ono jučer, ali smatram se dužnim da te opet podsjetim da ne odustajem od svog glavnog zahtjeva. Ili ja ili Lužin. Ja mogu biti i hulja, ali ti ne smiješ. Jedna je hulja dovoljna. Ako se ipak udaš za Lužina, neću te više smatrati sestrom.

– Rođa, Rođa! Pa opet se ponavlja isto ono od jučer – jadovito cikne Puljherija Aleksandrovna. – I što neprestano sam sebe nazivaš huljom, to nikako ne mogu podnijeti. I jučer je bilo isto tako...

– Brate – odlučno mu i isto onako suhoparno odvrati Dunja – u svemu tome ti si negdje ipak pogriješio. Noćas sam o tome razmišljala i otkrila pogrešku. Vic je u tome što ti valjda misliš da se ja tobože nekome i za nekoga žrtvujem.

Hrvatski jezik

Školski esej

Smjernice

- U uvodu:
 - ukratko predstavite autora i djelo
 - u jednoj ili više rečenica oblikujte tvrdnju kojom ćete odgovoriti na polazno pitanje i tako najaviti ono o čemu ćete pisati u središnjemu dijelu eseja.
- U središnjemu dijelu eseja razradite i argumentirajte svoju tvrdnju kojom ste odgovorili na polazno pitanje tako da argumentacija:
 - proizlazi iz razumijevanja djela u cjelini
 - proizlazi iz sadržajne i stilske analize polaznog teksta i njegove uloge u djelu u cjelini
 - bude povezana s književnopovijesnim kontekstom u kojemu je djelo nastalo.

Svoj tekst rasporedite u odlomke koji su jasno, logično i smisleno povezani.

- U zaključku sažeto istaknite ono najvažnije o čemu ste pisali u središnjemu dijelu eseja.